

699.

Desconcert

1886

W. Woodcock

1880

Desconcert.

Comedia en un acte y en vers

de

Miguel M. Pata Marquillas

1877.

1850

1850

1850

Personas.

Catarina.

Adolfa.

Geroni.

Arcis.

Toni.

Gil.

La acció es contemporánea.

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

Acte unich.

Rebotiga, convenientment amoblada. Una taula á la esquerra; portas laterals y al fondo un altra que figura comunicar ab la botiga.

Escena 1.

Catarina. Geroni. luego Gil.

(Aquella respallan la roba al segon.)

Ge. Vaja; una miqueta d'ayre
que ja son las nou; avant:

(Tocan las nou.)

las senti? ara estan tocant
y'l tren no pot trigar gayre.
Que no hi vens, tu?

Ca. No.

Ge. Perque?

Ca. No'm trobo be' per anarhi.

Ge. Vaya un pot d'apotecari
que 'n tinch de tu. Que tens?

Ca. Re.

Ge. La canso' de cada dia.

Mira que ja me 'n atipo...

creume, noya, y si m'empipo...

Sabí que t'ens, tu? Una mania,

Que t'fa mal? Contesta; acaba.

Vols que t'ho diga'l que t'ens?

Que t'ha omplert lo cap de vents

lo comediant que s'estaba

al quart pis. T'ens ordre seria

de treuverte'l del magí;

no'l vull. Cómichs! Un tití

que se'l menja la miseria,

Després; paraula es paraula.

Ia sabí que tinch compromís

ab lo meu company Lluís

de molts anys.

Pero...

Prou maula!

Ca.

Ge.

Ja la senmana passada
li vaig escriure qu'envies
lo seu noy, porque 't vejes
y 'l vejessis. Si m'agrada,
y no es un tarit-tarot,
t'hi casarás y ben llestos.

Ca. Si: ja!

Ge. Noya, no vull gestos!
T'hi casarás y dit tot.

-Encare no esta' 'l barret?

Ca. Tingui.

Ge. Arrétglam la corbata.

Ca. Bé.

(Ho ja.)

No pren la xocolala?

Ge. En tornant, tenlo desfet

per tots. Pòsat me's bonica
 y arre'glat be'. Ja m'entens,
 fèrli forsa cumpliments;
 ben amable y... prou musica.

No vull que jamay 's pensi
 que no l'has pres de bon grat.

Ca. Com que serà' la vritat!

Ge. Pero, no vull que 's ho pensi.

Cuidado, noya, o' m' enfado
 de debo'. Vaig al carril.

Veyam si faré tart. Gil!

(Cridantlo.)

Gil. Mei senyo'.

(Sortint.)

Ge. En marxa. Cuidado!

Escena 2.
Catarina luego Adolfa.

Ca. Ay, Deus meu, quin compromís!
Ell la inclinació m' vol torçar,
y m' haig de casar per força.
No serà. No pot ser. Oh, Arcis!
T' haig de perdre quan mon cor
es tot teu, téva ma vida?
Oh! may! Estich decidida,
Jamay podré sentir ^{l'altre} amor

pe'l marit que se m' imposa,
que ni 'l coneix, ni sé qui es.
Oh! si, per sort, arribés
a' lograr ferme li odiosa.

Com ? Pe'l físich ? No es probable.
Ell lo meu retrato te
y prova, ja que auuy ve,
que li he sigut agradable.

Ad.

(Sortint.)

Senyoreta: ja son fora,
gracias a Deu! No descanso
mentres jo tinch aquell ganso
de Gil, aprop; a tot'hora
'm persegueix.

Ca.

Qu'ha passat?

Ad.

Al sorti, 'l desvergonyit,
's queda enrera y diu: - Pst!
escolta. - Jo, no he pensat
rei de mal; pero l'aurella
s'acosta a la cara, bada

la boca, y, nyach! caixalada
a la galta.

Ca. Quin trapella.

Encare hi téns un vermell.

Y, tu, no li has ~~dit~~ res?

Ad. Li he clavat un bon revés
y juig rihent. Pobre d'ell
quan torni.

Ca. Pero, a que vé?

perque ho fa'?

Ad. Perque li agrado,

's vol casa' ab mi' y m 'hi enfado.

Ca. Que no 'l vols, tú?

Ad. Jo? no hu sé.

No es que no m 'agradi, ca'!

Jo li dich que si cambia

de tavan-na'... algun dia
li dare' l' si.

Ca. Tarda ja
l' Arcis.

Ad. Oy, ara que hi penso!
Com s' arregla l' embolich?

Ca. Ay, filla! 'm dona un fatich...

Ad. Lo seu pare...

Ca. No 'l conveniso
ab res; tot ho provo, mes
ell torsut sempre.

Ad. Qui sab?
Lo senyo' Arcis te tan cap
que, pot ser, sense fer res
lograra' de fer ho tot.

Ca. En ell poso la esperansa,

Ad. Si, dona; tingui confiança.
Conti ab mi, també, si pot
servir pe 'l que 's determina
la meua ajuda. Demani;
ja ho sab; jo tot lo que 'm mani
fare' ab molt gust.

Escena 2.

Ditas - Arcis.

Ar.

(Sortint.)

Catarina.

Ca. Ay! ets tu? Vénis bé.

Ar. Que passa?

Ca. Avuy arriba 'l promes.

Ar. Avuy?

Ca. Ara, 'l pare, es crecib...
a' rebre'l. La veus qu'és massa.

compromesa situació
la nostra y 's fa' precís
evitar que 'l compromís
passi avant. Que farem? Jo

no atino ab un pensament.

Ar. Mes si formal no t'hi oposas...

Ca. No n'hi he dit pocas de corat
per je' l desistir.

Ar. Corrent;

mes, si tu...
Ca. Tot ho he probat
li he dit tot, mes ell, totut,
diu que mara y resolut
tira avant lo projectat

y no desisteix.

Ar.

Donchs; bueno.

Cat.

Que pensas fer? digas.

Ar.

Jo?

sabs que penso? que 'l milló'

es obrar sobre 'l terreno.

Jo 'l teu mestre de solfeig

y no inspiro cap sospita.

Per de prompte 's necessita

coneixe al subjecte; 'l veig,

l'estudio, se l'ataca

ab enginy com acostumo

y ab molt poch treball presumo

poder trobar la part flaca

del individu y. veurem

lo que s'ha de fer. La solfa

jes portar.

Ad. Quin cap!

Ca. Adolfa.

Ad. Ja hi vaig.

(Se'n va.)

Ar. Entretant parlem

tindrem apunt la llissó

per si ton pare 'ns atrapa.

Sabís que avuy te trobo guapa?

Ca. Si?

Ar. Molt.

Ca. Vaja, adulator.

Ad. La solfa.

(Sortint.)

Ar. A la taula. En tan

festejem un xich.

Ca. Y ara?

aviat tornara' l'pare.

Ad. Ja estare' jo vigilant.

Ca. És una senya, si torna.

Ad. Descuidi.

Ar. Parlem d'amor.

Ca. Y pots tenir bon humor?

Veig que a tu res te trastorna.

Ar. Com que tinch la persuasio'
de que d'un o d'altre modo...

Ca. Si; tu ets un sabelo-todo.

Ar. Estigas tranquila. Jo

tinch un cap...

Ca. Si; que'era fet

per barana d'una escala.

Un cap de trons.

Ar. De trons!

Ca. Ala!

tú ho trobas tot clar y net.

Ar. Si soch l'home de la dida,

No has viut, tú de la manera
que al costat teu se'm tolera?

Jo, comediament, en ma vida

hauria lograt entrar

a casa teua, parlarte;

esta' aprop teu, festejarte...

y això... com ho vaig lograr?

D'una manera senzilla:

com en música soch deïtre

he lograt ser lo teu mestre

y ab aquesta manganilla

d'ensenyarte...

Ca. Si; pot dicas.

No m'has dat lliçó un sol cop.

Ar. Dona; teninte a tu aprop

vegas qui està per música.

Ca. Ves, ves; ab tanta afició

com hi tich, tant que ho demano

may sabré toca 'l piano.

Ar. Dona; be' prou que 'n sé jo,

y massa que 'ns vagara,

Sens gens de raho m'acuisa.

Ta som a las semi-fusa.

Ca. Pro, no hi acabo d'entra'

perque...

Ar. Perque no t'hi mata.

Perque es millor que la solja
parlar d'amor...

Ca. Ay Adolfa!

no hi pensaba: 'ls xacolatas!

Ad. Xacolatas?

Ca. Si; per tots.

Cuita; desfé'slo en un salt.

Ad. Si no hi ha foch.

Ca. Tan se val.

Encénne: vaja uns pebrots
que 'ns donaria, al tornar
si 'l xacolata no esteis.

Ad. Vigilin doncas.

Ca. Ves, veis.

S'ha acabat lo festejar,
perque 'ns podrian sorprendre.

La solfa apunt.

Ar. Es compás

de tres per quatre, que fas?

Ca. Do, mi, sol... No ho puch aprendre.

Ar. Do, mi, sol.

Ca. Ja ho deya.

Ar. Era

precipitat: sol.

Ca. Ja ho dich.

Ar. Ara, festejem un xich:
hi ha tres compassos d'espera.

Ca. Y luego 'l pare vindrá.

Ar. Ah! es clar; aixó de compassos
no ho enten, ell.

Ca. Sento passos.

Ar. Tornemhi.

Ca. Sol, sol, mi, já...

Escena 4.

Dit, Toni.

Zo. Ay, ay, que son de la broma
aquesta gent: ja m'agrada.
Ave Maria!

Ar. Serà?...

Zo. Molt bon dia.

Ca. A qui demana?

Zo. (Deu esser aquí.) Jo soch...

(Com ho diré?) Aquesta casa
no té 'l número disset?

Ca. Sí, senyor.

Zo. Uosté es lo pare
de la senyoreta?

Ar.

Bo!

(Quina sortida més aïa!)

Que no veu que per la edat
que represento...

To.

Ay, caramba!

Potsé m'hauré equivocat.

Vosté es amich del meu pare?

Ar.

Home, si no sé qui es?

To.

Vosté, no es lo senyor Planas?

Ar.

No senyor.

To.

Caram: vosté

no es Catarineta

Ca.

Vaya,

si senyor.

To.

Gracias a Deu,

no vaig errat: (ja m'semblaba

que, pe'l retrato, havia d'esser
la mateixa.) Y, com ho passen?

Ca. Que potse es, vosté, 'l senyor
que avuy esperava 'l meu pare.

To. Si, senyor... ay! si senyora.

(Correjintse.)

Ca. Doncas, ell, de rorti' acaba
a rebre'lo a la Estació.

To. Casualitat mes estranya!..

Oh! y no l' he viit pe'l camí.

Ar. Que 'l coneix?

To. No.

Ar. Donchs, si encare

no 'l coneix, com vol saber

si l' ha trobat?

To. Ay, caramba! +

Voste, si, que ab tot atina.
Jo en això no hi queya.

Ar. *(Vaja :*

no es difícil despatxarlo
ab una mica de tàctica

perque 'm sembla curt d'^{un}~~un~~gra.)

Ca. Sentis, home.

To. Tantas gracias.

Ca. Lo pare no pot tardar.

Ar. Y, han tingut bon viatge?

To. Si senyora... ay! si senyor

si no que com jo encare
no hi estich fet a anar al tren

aquell soroll de la maquina

se m'ha ficat al cervell.

Ca. Pobre xicot!

To.

Porto carta

de 'l pare pe 'l de vosté
 pero me l'ha dat tancada,
 pero per xo, mes ó menos
 ja se 'l que porta. (Qu'es maca!)

Ca. Dispensim; jo tinch alla' dins

seyra; 'l senyor l'acompanya.

To. Vaja, donchs; estigui bona.

Ca. Passiho bé.

To.

(Y qu'es guapassa!)

M'alegro molt de coneixerla.

Ca. Moltes gracias.

Escena 5.

Arçis - Toni.

Ar.

Vaya, vaya.

Doncas, voste' es lo promes
de la senyoreta...

To.

Y ara?

Com ho sab?

Ar.

Soch lo seu mestre
molt intim d'aquesta casa.

To.

Los pares ho han disposat
y, vaya, 'ls dono las gracias
perque veig qu'aixó, es aixó.
La trobo, per mi, molt guapa.

Y 'l qu'es per mi, es cosa feta.

Ar.

No corri, que no l'empaytan.

To.

Que vol dir?

Ar.

(Vaig a da'l cop.

Veyam si trobo una trama.)

Ja està ben determinat
a posarse la casaca?

To. La casaca! No l'entench.

Ar. Li diré ab altres paraulas.

Vull dir; si s'hi ha pensat bé
en pendre estat.

To. Ah caramba!

Ja l'entench; vol di 'l casori.

Ar. Aixó mateix. Voite encara

es jovenet y no ha vist

lo mon lo qu'es: tal vegada

si voité reflexionés

una mica, ab tota pausa,

comprendria que aixó es cosa

que mereix reflexió y calma.

Voité no ha tingut amor?

To. Si, pare.

Ar. 'S penja que parla
ab lo confes'?

To. Ay! vull dir
si senyo'!

Ar. És dir, que la flama
del amor, ja ha penetrat
en son pit.

To. Vol callar, plaga?
no ha penetrat res; li puch
fer la creu. Aprop de casa
hi viu una noya rossa
que 's diu Tecla; m'agradaba
bastant; en això un dia
li vaig escriure una carta
y la vaig da' a la minyona

perque si per sort trobaba
bona ocasió, l'hi entregués
y en lloch de cumplir, la criada
entregantla a na la tecla

que la va entregar al meu pare
y ell... me va da' una pallissa
que 'm va' fer perdre las ganas.
Desde llavoras, may mes
l'he vista, ni he dit paraula
perque 'm feya vijilar
y no sortia de casa
sense 'l pare.

Ar.

Be; pero
si voste tinguéis constancia
y fos un jove formal,
no faria la gatada

d'abandonarla tant prompte.

La seva conducta causa
la desdritxa de la Zeela
perque, si ella l'estimaba,
com es possible, voste
la fa molt desgraciada.

To. És que jo del amor meu
may n'hi só bastret paraula.

Ar. No hi fa res; l'amor no 's diu
ab la boca; per ell basta
una mirada, un suspir.

To. Ay! Si? Donchs, ja 'm estimabam
perque veyentla al balcó
jo tot sovint suspiraba
y la miraba ab uns ulls
com tronjas y, devegadas,

si se 'n adonaba, reya
y també 'm miraba.

Ar.

Vaja.

Donchi dixo ja es mes formal.
Pobre noya! Es necessari
que voste 's porti com cal
puig pot esserli fatal
lo seu procehi ordinari.

Meiri; li parlo ab franquesia
perque voste m'ha sigut
simpatich y he conegut
que, aquest casament, li pesa
y 'l vull ajuda ab quietut.

Voste l'envian forsat
a cararic, y no es possible
que un jove, com voste, honrat

cometi aquest disbarat
que pot portar dany terrible.

Es innegable que 'l cor
d'aquesta Zecla que toca
las cordas del seu amor
es tot seu, y lo pitjor
es que 'l de vosté no es roca.

Vosté sent per ella, ho veig
un amor gran; si la ditxa,
apart de que fóra lleig,
s'embolica en un mareig,

perque si 's cara ab aqueixa
noya d'aquí, l'altre... es clá!
pren un punyal o un veneno...

To. Y 's mata? Oy, Jesús!

Ar. Oh! bá!

'S mata, cuan ja 'l tindrà
mort a voste' y s'arma un trueno.

To. Y, vol dir que a mi també?..

Ar. Oh! vaya.

To. Nah! jo me 'n rich:

com que 'ella no sabrà re

perque jo a n'aquí viuré

ben tranquil...

Ar. (Un embolich

a terra; vejam l'altre plan

y si també aquest s'eiguerra

anirem al dret.

Escena 6.

Dits. Geroni. Gil. luego Adolfa.

Ge.

Avant

ximple: para botavant
y culme 'l barret de terra.

Ar.

De lo qu'hem parlat muxoni.

To.

Oh, es clar!

Ar.

Lo pare d'ella.

Ge.

Si serà aquest.

Ar.

Don Geroni;

aquí té 'l jove...

Ge.

Ah! es en Toni?

seu, noy, seu: ahont es aquella?

Té, Gil; portam las sabatas

d'estar per casa, depressa.

Ad.

(Se'n va Gil.)

(Sortint.)

Que traure aquellas sabatas?

Ge. Si. Ja estan los xocolatas?

Ad. Si.

Ge. Y, la noya?

Ad. Ara s'endressa.

(Adolfa al anar en se trobará en la porta ab Gil que porta las sabatas.)

Ge. Ara vinch de la Estació hem fet tart.

Gil. Maca!

Ad. Baboya!

deixam pas.

Ge. Ton pare bo?

To. Si, pare; ay! si senyo

Gil. (Sortint.)

Las sabatas.

Ge. Be. Y la noya?

Gil. Oh! no se'...

Ge. Ves, a buscarla,

Ar. Ja l'ha vista.

Ge. Ah ja l'has vista

Gil. Ay perla,

Ad. Ay ximple.

Gil. Que parla

bonich.

Ge. Esta' un xiquet trista
pro tu sabrás alegrarla.

To. Si, senyor: si ja ho farei.

Ge. Que farás?

To. Aixó que 'm deya.

Ge. Qu'ets tuno?

Ar. Uy! no ho sab bé

Ge. Que has coneixeu?

Ar. Te je je!

si, ja ja temps.

Ge. Ja ho preveya.

Ar. (A Toni.)

(No'm desmenteixi.)

To. (Que diu?)

Ar. (Que dissimuli.)

To. Bo! y are?

Ar. Nos vam conèixer un istiu
que 'ni vam troba' a San Jeliu.

Ge. Ja es casualitat ben rara.

Ar. Desde llavors ens a
que som amichs.

To. (Ay, ay ay

diu que 'm coneix y temps ha
que no 'ni habíam vist may.)

Ge. Jo me 'n alegre.

Escena 7.

Arcis. Toni. Geroni. Adolfa-
Catarina y Gil.

(Los tres ultimos ab safatar, xocolata,

melindros, vasos, &c.)

Ad. ¡S refreda
lo xocolata.

Ge. Apa, noy
siguemhi.

Ar. Vaig...

Ge. Vorté 's queda
son amichs... Vaja, tú, bleda

(S'assentani)

parla! Gil, horxatas!

Gil. Voy!

(Se'n va.)

Ge. Si ab melindros no t'agrada
't farem portar llonguet.

To. Prou m'agrada; ay! m'he escaldada
la llengua.

Ge. Clàvahi bufada
y tot seguit lo tén fret.

To. Aquí li porto una carta
del pare.

Ar. (A Catarina.)

Ecolta.

Ge. Que diu?

To. Oh! no hu sé.

(Surt Gil ab orxatas.)

Ar.

(Ad.)

Téns de mostrarte
energíca.

Ge.

Gil: aparta
això. (No se' lletra y m' escriu.
A bon sant s' ha encomenat.)

Ca. Vols dir?

Ar.

Ja ho tinch tot tramat
y convé que s' fassi així.

Ad.

No se' com no 't clavo un plat
pe' l cap.

Gil.

Digam maco.

Ad.

Si?

Mico!

Gil.

Sempre esta' de guassa!

Ar.

Fei que puguen parla' sols

y veyam si hi tindran trana.

Gil. Pro dona; perque no 'm vols?
que no t'estimo prou?

Ad. *Manna.*

Ca. Ho fare; y volis dir qu'es plan
que pot dar bona sortida?

Ar. A'estich segur.

Ca. *Donchs avant.*

Descansa en mi.

To. *(Que's diran*

tat baix?)

Ar. *Dissimula.*

Ge. *Crida*

que porti horxatas aquella.

Ad. Ja son aqui.

Ge. *Donchs prenem.*

(Sembla que 's miran ell y ella.

Això marxa.) Deu.

Zo. Bebem.

Gil. Vols torna' a' escolta' a' l'aurella?

Ge. Ara lo millor seria
deixarlos ana' a' las sevas
un moment.

Ar. Al jardí ara 's podria
ana'.

Ge. Quina picardia!

(Vosté ha vingut a' las mevas.

Ar. Si?

Ge. Aneu a' veure 'l jardí
que 't dich que ja' goig; la noya
te dara' 'l bras.

Zo. Vol dir?

Ge.

Si.

Jo y voste 'ns quedem aquí
qu' hem d'arreglá una tramoya.

Ja venim tot desseguida

jo y 'l senyo.

Ar. És clar; la bestia

sempre al devant.

To. Si es servida,

quina ma, mei aixerida!

Ca. Me 'arriba ja a dar molestia.

Ge. Ja veurás quin sortido:

ensenyali tot alló

los anechs, los galli, lo mico.

To. Un mico?

Ge. De Puerto-Rico:

es regalo d'un senyo

molt amich.

Ge.

Un mico! ji.

Escena 8.

Arçis - Geroni.

Ge. La ho veu; ja 'l tenim aquí.

Ar. Si ja ho veig.

Ge. Y... ab franquesa.

Que li sembla?

Ar. Així, així.

Ge. Home, aboqui, si li pesa

alguna cosa. La sab

que jo, ab vosté, m'hi descanso

y si vosté hi troba un tap

y m'ho fa treurer del cap

desfaig tot aquest romanço.
 Jo no vull per l'interèi
 desgraciá la meua filla.

Te alguna tara? Quina es?

Que hi ha alguna manganilla?

Desocupis...

Ar. No, no es res...

Ge. Que pot sé hi ha' un embolich
 ab un altre... franch me siga.
 Vaja; no 'm donga fatich
 voite' de casa es amich
 y á me...

Ar. Que vol que li diga!

Jo no dech fer á aquest jove
 mal 'obra; per altre part
 voite' á n'aquí 'm posa á proba

la meua amicitat, y 'm troba
en confusio'. Deu me 'n quart
d'esser infidel al mon
a' amichs que tan aprecio
que tan bons y honrats tots son
y en eix cas 'm correipon
ser infiel a' un...

Ge. Confio
que voste 'm dirá las tretas
que 'l fan callar.

Ar. No discorro...

Ge. Voste' deu saber cosetas...
que... Deurá: jo soch un burro...

Ar. (Fin)

Ge. Carregat de pessetas.
Y per xo 'l só fet queda'

perque jo no sé de lletra
y 'm llegira' això. Veu?

Ar. Ah!

no 'n sab?

Ge. Conech la A y l ensetra.

Ar. Com es doncas que al moment
de rebre-la s'ha dat brasa
a' obrir la carta...

Ge. S'compren
al moment: perque la gent
no vegin que soch un asa.

Ar. Ah! "Amich: adjunt remeto
lo noy gran de casa meua."

-Junt ab la carta: quin gueto!-

"En contestació a' la teua

dech dirte que 'm comprometo

a ferlo hereu de lo meu
que ja sabs, que, ajudant Deu,
estich bastant arreglat

y portantse tal com deu
te'l pervindre assegurat.

Suposo que tu a ta filla
també la farai pubilla
com es natural que 's fassi
puig que ho deixis no perilla
al primer que al carrer passi.

Per lo tant, tira endavant
y veyar si 't convé 'l gendre
que per bondat es un sant.

No mes té un defecte gran
que aviat li sabrai entendre.

Ta desde molt petitot

ha pujat fet una toya
 de modo que disse 's pot
 que millor que per xicot
 hauria servit per noya.

Mes de mil cops a la dona
 he preguntat admirat
 si sab segur que la Tona,
 -la dida-, l'haguéi cambiat
 y no l'haguéi tornat minyona.
 Tot aixó t'ho dich perquè
 ets amic y jo tinch vici
 de ser franch, y perquè se
 que tu ab mi ho ets també.
 Ton company. Lluís Vallserissi."

(Declamant.)

Oh! rara casualitat!

Ja tinc la cosa arretglada.

Ge. Ja ho veu.

Ar. Ja ho veu.

Ge. Que vol dir?

Ar. Que hi troba en aquesta carta?

Ge. Jo hi trobo que aquest minyo
es un noy que ja' per casa.

Ar. Si.

Ge. Si.

Ar. Ja.

Ge. Y vosté, que hi troba?

Ar. Jo? Cosas molt amagadas!

Ge. Veyam! no hi veig res d'estrany.

Ar. Donchs, jo hi veig cosas molt clares.

Ge. Home, tot son lletres negres!

Ar. Si; negres y molt estranyas.

Ge. No ja gaire que li he dit
 que 'm considero molt ara
 y ara, com que jo no veig
 res de tot això que 'l parma
 en confiança, dech dirli
 que so 'l mes ase de 'ls ases.

Ar. Si voste' ab formalitat
 'm volguéi donar paraula
 de no abusar del secret...

Ge. Conti: la te' ja desd' ara.

Ar. Es dir que puch confiar...

Ge. La li he dit: estich ple d'ansia.

Ar. Donchs, bueno: voste' no troba
 en lo fondo d'eixa carta
 que jo acabo de llegir
 l'inconvenient que 'm callaba

per pur esprit d'amistat.

Ge. Home, per Deu: parli en plata
que ja estich de calderilla
ple del cap a las sabatas.

Ar. La seva penetració,
no seu clar talent, no abarca,
no compren, no dedueix
del contingut d'esta carta
un descobriment terrible
que pera sempre separa

unir sa filla ~~ad~~ aquest jove,
~~serios,~~
~~puig fora~~ aberració magna?

Ge. L'abarració? que vol di?

Ar. Nol una proba mei clara?
aquí la té de petit
ha pujat ab circumstancies

tals, de modo que millor
que per noy, ho diu la carta!
hauria servit per noya.

Vegi, si 'ls ulls no m'enganyan.

Ge. És a dir... vaturaliito !!

Es... Pah! per coses estranyes
que vinguin ab mi.

Ar. Ho entén?

Ge. Ja hi vaig entrant, pero ab pausa,
perque : veu? aquest topi...

es un 'olla ja esquerdada
que veïa per tot arreu
y' sols hi queden las nansas.

y'igual a las que al carrer
en una corda lligada
serveixen pera joguina

de la quitxalla, trencantlas.

Y si no m'ho purifica
dient net y clar com l'aiga
que lo que suspito es cert
si be que dormo a la palla
lo topi se'n va a buleyo
y m'quedo tal com estava.

Torno a dirli; desocupis.

Ar. No crech que parli ab metafors.

Ge. Veu, ja m'gasta un altre terme
tan alt, per mi, que si m'alsa
de puntetas ni hi arribo.

Ar. Vull dir que soch clar.

Ge. Ab pausa.

Si jo casés la xicota
ab ell... que no es ell!..

Ar. Alanta!

Ge. Vaig be?

Ar. Si.

Ge. Doncas segueixo.

Si jo a' la noya casaba
ab ell... ja hi torno!

Ar. Dé sr.

Ab l'altre...

Ge. Digali atxa!

Trobariam que a' las dugas...

Ar. Ja ho sab; lo refran ho canta.

Donas ab donas, etcetra.

Ge. Ay, ay, ay, ay! si m'aguanta
'm deixo caure de pla.

Ar. Me'entén del tot.

Ge. Jóra un ase

si no entengués l'embolich.

Me... n'està segur? Encara
me sembla impossible, home
perque ab tant anys... Tinguem calma!
Això es un cas que mereix
reflecció; reflexió llarga.
Refleccionem una mica;

vejam si 'n trech l'aiga clara.

Ar. Jo me 'n vaig cap al jardí
he complert y espero...

Ge. Vaya;

home, no faltaba més.

No tingui por: ni paraula.

Procuraré averiguar

y entretant prengui las gracias
que las hi dono de cor.

Ar. Vaig a' trobar; poté estranyar
la tardansa.

Ge. Té rahó:

mentres jo rumio ab pauia
voite' acompanyils.
Corrent,

Ar.

Hasta luego.

Ge.

Voste' mana.

Ar.

(Lo sogre ja desafina.
A veurer quin so fa l'altre.)

Escena 9.

Geroni.

Vaya, vaya, vaya, un cas
com un cabai, o una casa

com un carrer, com un poble... +

no, no: com una montanya.

Lo debian canviar

en lo bressol cuan mamaba...

res; alló de las comedias

que tothom ho té per faula.

Lo cert es que tot ell sembla

lo que conto qu'és. Ab manya

lo tantajaré... A veure!

Si, just; veurem si s'afaita,

si fuma, si beu, si juga,

si du forats d'arracadas

a las orelles... No, aixó!...

Seguí que no. En fin; ab calma

y temps, maduran las nepras.

Escena 10.

Geroni - Adolfa - Gil.

Ad. Mi senyo' : al jardi 'l demanar.

Ge. Ja hi vaig.

Gil. Al jardi l'esperar

mi senyor.

Ge. Ja ho sento. Calla.

Escena 11.

Adolfa - Gil.

Gil. Quin genit.

Ad. No 's pot sufrir.

Gil. Si no fos que m'entabana

dihentme que al testament
me deixara'...

Ad. Que? no parlas?

Gil. No m'ho ha dit lo que,

Ad. To hu sé.

Gil. Si? Digas si ho sabs; salada.

Ad. Te deixara' las aurellas.

Gil. Las aurellas? No, y ara?
perque?

Ad. Perque del séu cuiro
te 'n fassis je' unas sabatas.

Gil. Sempre 'n tens una per dir.
La pots dir que te la passas
ben ample.

Ad. Que vob dir?

Gil. Dona;

no m'enténis? que fas lo plaga?

Ja ho sé qu'ets la consuetat
d'aquest mosquit; que dus cartas

com un cartero de ls vells,

recados de l'un al altre.

Ja sé també que aquest mestre
es lo comediante qu'estaba

al quart pis.

Ad. Tot això sabs?

Doncas mira: ja sabs massa.

Gil. Ca! No tinguis por de res.

Que m'fa a mi, tot lo que passa!
Per xo no haig de guanyar mes
de lo que guanyo per ara.

Jo no mes tinch ulls per tu.

Ad. Ulls de col?

Gil. No: ulls de cara.

Ad. Ja 'm vols tornà a festejar.

Gil. Pero dona si m'agrada

tan que... femhi un pensament?

Miram bé; no tinch capotara.

Soch dret e igual, grat sia a' Deu.

706 Ad. Noy, si tu mateix t'alabas

no necessitas vehins.

Gil. To 'l que necessito...

Ad. Parla.

Gil. Ja ho sabs tu 'l que necessito.

Ad. Si? doncas quedo enterada.

Gil. Vols una proba d'amor.

Te'n puch dar mil.

Ad. Tantas gracias.

Gil. Una!

(Abramantla.)

Ad. Desvergonyida's.

Gil. Es una proba.

Ad. Molt falsa.

'T perdono las nou centas
noranta nou qu'ara 't faltan.

Vaya uns jochs.

Gil. Son jochs de mans,
pero ab aquets no hi ha trampas.

Au, crida que se repita

y hi torno.

Ad. Ves si m'agrada
que no se' com aplaudirte
y t'aplaudeixo... a' las gallas.

(Defetada.)

Escena 12.

Gil. Luego Geróni.

Gil. Bufa! y ab tota la forma
de la ma' me l'ha donada:
dech estar com un pebrot.

Prou, prou: si 'm couhen las galtar.

Ge. Noy, Gil: tu ets un bon xicot.

Gil. Gracias.

Ge. Si no qu'ets molt aia.

Gil. Tan favor...

Ge. A n'aquí casa

hi ha un enredo que no 's pot

desembolica'... Que tens?

que fas ab la ma aquí dalt.

Gil. Es ca...

Ge. Esca? y no t'encén.

Gil. Prou me'n sento; son las dents.

Ge. Ah, ja; téns mal de caixal.

Donchs si; hi ha embolich.

Gil. Que 'm conta?

Ge. Jo 'm trobo tan amohinat

que ni se' per quin costat

jirarme: si tu ben prompte

t'empenyas a troba' l marro

y 'm fas averigua' aixó

que vull descubrir...

Gil. Qui, jo?

Ge. Si tu 'm treus del encaparro...

Ta sabr que en lo testament

t'he deixat...

Gil.

Cuant?

Ge.

No ho vull di

mes, no 't queixaràs de mi.

(Jo al menos no n'haure' erment.)

Si descubreixes l' embull
avuy mateix de propina

't daré una Ysabelina

grogga.

Gil.

Falsa!

Ge.

No; obra l' ull.

Gil.

Ja està obert.

Ge.

Donchs are manya.

Gil.

Sapiguem lo qu' haig de di.

Ge.

Sols vigila'.

Gil.

Ahont?

Ge.

Aquí

passa alguna cosa estranya.

Gil. (Cosa estranya! Deus ser tu.)

Ge. Hi ha algú que és lo que no es.

Gil. Donchs que es?

Ge. Jo se' promés

no di' l' secret a ningú

mes, tu que m' has d' ajudar

ja ho pots saber.

Gil. Just.

Ge. Vigila.

Gil. Luedo enterat.

Ge. Ves, cabila

y'l que puguis observar
m' ho contaràs tot seguit.

Gil. Es dir que jo...

Ge. Et, policia

casula, escolta; espia...

Gil. Pero, a' qui?

Ge. Ja tot ho he dit.

Aqui casa, entén?

Gil. Si; a casa...

que?

Ge. Vigila: ja t'ho innovo.

Gil. Y si res d'estrany hi trobo.

Ge. Sera' qu'ets un xich massa ase.

Y t'traure' de casa...

Gil. Bo!

Ge. Sense que un sol dia trigui,
que no hi vull ningú que sigui
mes ase del que soch jo.

Lo que 's diga, lo que 's fassi
vigilas ab atenció

després me daràs rahó
de tot lo que a' n' aquí passi.

(No m'ho puch treure del cap:
vull apurarho y si es cert
que es lo qu'es... moure un concert...)

Escena 19.

Gil.

Es a' dir que tot ho sab?...
Que deu saber? Quan s' esclama,
de segur, n' hi passa alguna.
Y diu que 'm deixa a' la lluna
si jo no trobo la trama.

Es a' dir, qu' aquí hi ha algú
que es lo que no es, y es...

y a mi 'm toca descobrir
lo que hi hagi... No ho entench!
Ja es un cas de mil dimonis
un xich massa compromes,
perque, si ara jo no canto
una canço' que ni sé
la tonada ni ahont la cantan,
me despatxaran en sech,
y boranit y bon' hora;
'm quedo al mitj del carrer
com lo dia que vaig naixer
sense roba, ni diners,
com no sigan quatre quartos
que per ara, grat sia a' Deu,
los he pogut conservar...

Aquí que sigui 'l que no es

no mei coneix lo musich
que no es musich verdader
si no comich: ja ho veig clar;
per aquest deu parlar. Dé.

Cantaré: primer jo;
després de mi, jo, y després
los altres tots que's componguin.

Nada, nada; cantaré.

Aquí venen. Vigilancia
y vejam.

Escena II.

Gil al panyo. Catarina. Arcis. Toni.

Ca.

(A Arcis)

Que hi dius?

To. No ho veu?

To ja ho ve las bestias
totas venen ab mi.

Ar. Ho crech.

Que li cou la esgarrapada
del mico? Vold un paper
de fumar.

To. Ca! no s molestin.

Ca. Oy tal! Per un mal de res!
To l'altre dia vaig caure
de caball, y m vaig fé un trench.

Ahi m vaig talla' ab l'espara.

To. Que n sab?

Ca. Si, tiro 'l floret,

'l sabre...

To. Jesus, Maria!

Ca. Es un entreteniment.

Ar. Si, si; té una ma de ferro.

Ca. Vol jugar a trompis?

To. Deu meu!

(Aquesta dona es un fiero.)

Ca. La pistola, no'n parlem
a vint passos no erro blanch;

encar que no sia mes
del tamanyo d'un botó.

Juga al billar, uy! jo ho crech.

Ar. Y que té bon cap de taco
cops d'efecte y retrocés...

To. (Juga al billar, una dona
tenir punys, tira'l floret
monta a caball?... Ben segur
que també beu!) Y vostè

es aigadera?

Ca. Aigadera?

Si senyor, del vi dolent.

Cada dia 'm desdejuno
ab un bon vas d'aigardent.

To. Sol?

Ca. Ab quatre gotas d'aiga.

Ar. També fuma.

To. Cigarrets

de matafaluga?

Ca. Y ara?

no senyor.

To. No? doncas que?

Ca. fumo cigarros de cuarto.

Ar. Eicanya pits.

To. Quin barqueix!

(Això no es dona; es un home...
un sorge, un carrabine.)

Ar. Son costums...

Co. No, no; son vicis

molt lletjos. No, no pot ser.

No lligarem; y tan guapa
que sembla. Així no's compren;

tan fina y llisa de cara...

potser s'afayta! perquè
ha de tindre una barbassa
com un gastador de 'ls vells.

Ar. (A Catarina.)

Ja està embossada la trompa.

Ca. (A Arcés.)

Me repugna aquest paper.

Gil. (Caratsus, la senyoreta)

may hauria dit que fés
tot això de que s'alaba.

Ia se'l cant que tinch de fer
perque l'amo no'm despatxi.

Ia ho he sentit prou.)

(Je'n va.)

A.

Que té?

Lo. Res; mal de cap.

Ca.

(Donantli.)

Fumi un cigarro.

Lo. Ex!

(Ab fàstich.)

A. Que vol dir?

Lo.

Que pot ser

se pensa que... Deu me valga!

No se' quin tant me deté.

Avuy mateix torno al poble.

Això no's pot sofrir més.

Me'n vaig a reculli'ls trastos.

Ar. Però, ahont va'?

To. Que n'han de fer?

Deixim estar; vull anármem.

Escena 15.

Arcis - Catarina.

Ca. Veus? veus lo que logras?

Ar. Veig

que tot va' com jo desitjo.

Ca. No comprench aquest paper

desayrat que represento

a' la fi, a' que conduheix.

Ar. Conduheix a' fe' impossible, +
entre tu y lo ximple aquest,
una unio' que faria
la desgracia teva.

Ca. Be';
- mes lo pare al veurer ara
que se'n va' sens mes ni mes
voldra' saber lo misteri
y l'altre dirá...

Ar. Ja veig
que no comprens l'embolich;
atén que l'explicaré.
- Suposat que, en esta casa,
avuy, s'ha de dá un concert,
que va' a' conta del teu pare.
Pero com que no 'ni convé

lo concert ni a tu ni a mi;
me dich: - Jo espallarlo dech.

Son musichs eczeutants

lo teu pare, 'l minyo aquest,

lo criat y la criada,

900

y tu y jo y ningú mes.

Lo teu pare es lo que toca

lo contrabaix, - instrument

dificil, - lo minyo toca

la trompa, instrument que a ell

li cau millo sens disputa;

lo criat, lo clarinet;

tú tocas lo cornet,

la criada 'ls platerets

y jo empunyo la batuta...

y dirigeixo 'l concert.

He afuixat del contrabaix
las cordas, sens que ho notés
lo teu pare; so' embossat
la trompa; a' n'al clarinet
l'he deixat estar com era,
lo mateix que als platarets;
perque 'ls platerets sols tocan
cuan tu 'ls hi diguis: toqueu,
y 'l clarinet... jo me'n cuido,
Drech de la caixa 'ls papers
de cada escu, y lo reparto
jaig de lo modo seguent.

Al contrabaix, contrabaix;
a' la trompa dono 'l teu,
qu'és lo corneti; y'm quedo
lo paper del clarinet

que, veyentse sense solfa,
s'agafa a' los papers teus
que, com jo 'ls he cambiat
ab la trompa, tens aquets.
faig senyal y romp la orquesta
y comensa 'l desgabell;
lo contrabaix desafina;
la trompa, ab los teus papers,
comensa a' fe' una sonada
desentonada, al estrem
de que 'l contrabaix reparera
l'apuro en que 'l pobre 's veu,
y li dono alguna nota
perque torni entra' a' concert,
y 'l trompa riu, perque l'altre
desafina molt mes qu'ell.

Eu descansar mentre bufa
lo que toca 'l clarinet.

Els comensan, tots, a' anar-se'n
sens compàs, notes, ni res.

Jo, batuta al-ayre, encara
faig lo possible perquè
no pugua arribar a' ordenar-se

lo desconcert; tocan mes

y mes fort; trencan las cordas
del contrabaix, mes no 's sent

perquè la trompa y los altres
fan un soroll del infern.

Al ultim, lo contrabaix,

com que ja no li serveix,

l'agafa ab ràbia pe 'l mànech
y si fa a' cops d' instrument.

La trompa s'espanta y fuig;

los altres fan lo mateix;

jo detinch lo contrabaix

ab la batuta: prudent,

deixo escapar a la trompa;

y un cop fora, com que se'

que 'l concert ja no es possible,

faltanhi la part d'aquell...

Li faig veurer la tramoya;

faig que repari 'ls papers

cambiats, que a cada hui

se repartit... y després,

m'enten, 'ni perdona, 'ni cara

y vetaqui l'argument.

Ca. ?'has explicat com un lloro:

es a dir qu'ara 'ni trobem...

Ar. Som a la segona part:
al desenllaç, al moment.

Ca. Y, no seria millor
que ara la trompa callés
al anar-se'n?...

Ar. Ja es idea
bona.

Ca. Probau.

Ar. Probaré.

Ca. Jo me 'n vaig, que 'm fa vergonya
que 'm vegi.

(Se'n va.)

Ar.

~~Bueno; corrent.~~

(Se'n va.)

Escena 16.

Geroni. Gil.

Ge. Digas.

Gil. Què?

Ge. Lo que fins ara
has observat.

Gil. Tot?

Ge. Tot.

Gil. És

que jo no vull que, per res,
tingui d'abaixar la cara;

~~y això de esser son espia
es paper que no m'agrada.~~

Ge. Ja hi tornem altre vegada?

Gil.

No ja' per mi : si podia,
sens faltar al meu decoro,
dirli tot lo qu'he observat,
li dixia y acabat ;
pero haber de fer de lloro
un minyo tan cristià
com jo ? no, may en la vida.

Ge.

Doncas, ho dius deneguida,
o be' ja poch comensà

1000

a' agafa' ls trastets y fora
de casa: jo en ella soch
amo y vull lo molt y 'l poch
saber que passa a' tot hora.

Ger. — Si tu 'm vols servir, fer anys
a casa y, cuan moriré,
tocar lo que 't deixaré

per sortir de tant afanyos...

Gil. Si; ja ho ve: haig d'esser xarrayre.

Ge. Si, y quan mori, conta en mi.

Gil. Quan se mori?

Ge. Si.

Gil. Y, vol di'?

Ge. Que?

Gil. Que no trigava' gayre?

Ge. (Patada.)

Descarat!

Gil. Quina patada!

(Vetaqui 'l desferma' 'l ruch.)

Ge. Que murmuras?

Gil. Que no puch
dirli res; per res s' enfada.

Ge. No siguessis tan pavana.

Gil. Si te voluntat ab mi
deiximho ara y pot mori
cuan li donará la gana;

perque tenir d'esperar
que voste ja hagi fet l'anech
per cobrarlos, te pe'l ma'nech
la payella; pot tardar
a morirse y jo... qui sab
si 'm voldre morir mes prompte?
y ja veu que no 'm treu compte.

Que se jo si 'n veure cap
de 'ls que 'm promet?

Ge.

(Si; ja toca
pilota.)

Gil.

Li sembla be.

Ge.

Veurás, donchs; parla y veure

~~lo que puch fer.~~

Gil. ~~No obro boca
si no fem un altre tracte.~~

Ge. ~~Has vist res?~~

Gil. ~~Uy, uy! quin trull!~~

Ge. ~~Vaja, digas.~~

Gil. ~~Obro l'ull.~~

Ge. ~~Que vol dir?~~

Gil. ~~Que pacte es pacte,~~

~~Neura'l que jo penso.~~

Ge. ~~Digas,~~

~~que ja estich ple de frisança,~~

Gil. ~~Cuant ha pensat darm'?~~

Ge. ~~Moè cansa!~~

~~Es a dir donchs que m'obligas?~~

Gil. ~~Si!~~

Ge.

Cent duros.

Gil.

No es gran paga
pero l' passo per vuitanta
si voste 'me 'ls adelanta
per cuan pendre' estat.

Ge.

Ah plaga!

Gil.

Que m' hi diu?

Ge.

Bueno; acabem.

Si. Convingut.

Gil.

Pacte es pacte.

Ge.

No faltare' jo a' n' al tracte.

Gil.

Ni jo tampoch Comensem.

Li vaig a' ^{Dona} ~~dar~~ un di'guist.

Aqui casa hi ha frau...

(Misterios.)

Ge.

Pst!

(Id.)

Alguí que no va vestit...
com li pertoca anar?

Gil. Just.

(Parla pe 'l còmich.)

Ge. Tu, mut.

Gil. Oh! ja!

Ge. També ho sospitava.

Gil. (Ves, ave si li explicaba
de la noya 'l qu'he sabut.

Ja n'hi ha prou d'un embolich.)

I, que pensa fer?

Ge. Jo, treuverla

de casa y may mes ni veurerla.

Gil. La treu de casa? Ay jo 't flich!

Pobre noya!

Ge. Res: ni un mot.
xiton! y veiten.

Gil. (Quin pare!)

Ge. De lo que aqui ha passat ave
molt silenci sobre tot.

Gil. (Moal pare.)

(Se'n va.)

Eicena 17.

Geroni - Lugo Arcis.

Ge. Pensem un xich.

Com la despatxo? Macatxo!

Si dich perque la despatxo

fara' un paper, poch bonich.

Son pare no n sab paraula...

La pot se' això? es tot un cas!
Nada; haig de sortir del pas
ja qu'he descubert la maula.

Lo mestre de la xicota
te talent; si per qui fós,
veuria si...

Ar. ... Aquí 'n té un tros.

Ge. Bé a tot punt: la trama tota
s'ha descubert.

Ar. ... Si? Tinguem
serenitat.

Ge. S'ha pogut
esbrinar tot y he sabut
qu'és veritat.

Ar. Si? donchs; que fem?

Ge. Ell... es dir: ella... vatua!

sempre a' n' aqui m' eniopego!
Com lo despatxem? Li prego
que vosté erqueixi la grua,
perque jo no se' a' quin mar
navego.

A. (Al mar de la Xina.)

Ge. Vosté qu' es persona fina,
ab tota regla, m' apar
que li sabra da' l' despaig,
fassiú de modo que may
sospiti que se'.

A. Aixó ray!

Si tot me des tant empaig!

Escena 18

Dib. Toni.

Ge. Ell aquí, y ab la maleta.

Ar. Ixa se m'embulla 'l capdell.

Tant bé qu'anaba; si ell
no haguéi sortit.

Ge. Quina freta!

Que vol di això?

To. Que me'n vaig +

per lo camí qu'he vingut

perque...

Ar. (Silenci.)

(A Toni.)

Quietut.

To. No vull callar.

Ar. (No; que faig?

Això s'embolica.)

Ge.

Nada.

No callis; be'. Que vols di?

(No entench lo que passa aqui.)

Ar.

(Malahida enropegada.)

To.

Me'n vaig...

Ge.

(Don vent.) Pro que 's diga

perque tan precipitat.

To.

Perque jo'm so repensat;

y, ja que voste m'hi obliga,

li dire' 'l motiu.

Ge.

(No podentre continere.)

Si, 'l sé

millor del que ningú 's pensa!

Ar.

(Ay la brometa comença!)

To.

Aqui passa...

Ge.

Digar, qué?

To. Que jo no 'em puch carar may
ab sa filla!

Ge. Ja ho sabia.

Justament ara venia
per desdirmen. Aixó' ray.

To. Ho sab?

Ge. (Afectant dolor.)

Si; no 'ns ha de da'
vergonya. Es una desgracia...

Ar. (Are, si, que m'ha fet gracia...
Lo quid pro quo 'm salvara')

Lo millor es tira' un vel

sobre 'l cas.

(Intervenint.)

Ge. Si; es lo milló.

Ar. fem que res de tot aixó'

surti d'aquí. (Tot va' al pel!)

Ge. Si; te raho, la reserva
es bo que usem.

(Serà precís que procuri donar-te a'
aquesta escena tota la intenció que
requerix; a fi de que no aparegui
foira al espectador.)

Escena 19.

Dib - Catarina.

Ca. (Tot aquí?)

(A Aris.)

Que passa?

Ar. Deixam fe' a' mi.

Dissimula, calla, observa.

Ca. Que se'n va'?

To. Si; torno a casa

perque...

Ar. Ha sabut per fatal
desgracia que esta malalt
lo seu pare...

Ge. (Que soch ase!

To eni ma vida atinaria
ab una idea semblant,
tan senzilla...)

Ar. Be', que fan?

Ja som aprop de mitj dia;
que no 's fassi tart. Depressa
despedeixintse.

To. No entench

lo que passa.

Ca. Jo'm sorprendh.

Ge. (Quin cap!) Adolfa.

(Cridant-la.)

Ca. Ara endressa

la sala...

Ge. Acompanyarà

y durà l'fato.

Escena 2o.

Dits - Adolfa.

Ad. Que mania?

Ge. Pren això.

Ad. (Agafant la maleta.)

Quina tartana!

Ar. En marxa.

Ge. fins a tornà.

199

Adieu.

Zo. (A Adolfa.)

Ja porta 'l paraiga?

Ad. Ja 'l tinch.

Ca. (A Zoni)

Passiko be.

Zo. (A Catarina.)

Un moment.
En lloch del vas d'aiguardent
ab las quatre gotas d'aiga
fassin al revés y en pau.

- Estiquin bons.

(Catarina queda com avergonyida.)

Ar. Bon camí.

Zo. Gracias. (No, no fa per mi.)

Ar. A reveure.

Ge. Si Deu plau.

Escena 21.

Dits menors Toni y Adolfa.

Ar. Ja es fora.

Ge. (Mo' ha tret un pes...)

Home, quin cap! vosté atina
en tot.

Ar. Gracias.

Ge. Noya, vina.

Que t'ha entristit que 'l promes
hagi marxat?

Ca.

(Continua pensativa.)

(Que vermella)

dech estar.)

200

Ge.

(Consolantla.)

Ta'n sortiran

d'altres y aniran triant.

Vaja digamho a la orella!

Vols lo còmich? veu! m'apura!

eitá ja enamorada

d'un còmich y no m'agrada.

Me enfada aquesta ~~postura~~ *Coiatura*

Home; treguili del cap

vosté que hi entén.

Dr.

Jo, vol?...

Ge.

Home, sí; vosté tot sol:

ja he conegut lo que sab.

Ta he vist lo que ho sab entendre:

sense vosté res no 's logra.

Home; 'm voldria per sogre?

Ar. Home, li agrado per gendre?

Ca. Pare!

Ge. Ay, ay, ay! quin embull!

No 'l vols tampoch?

Ca. Si m'ho mana

cumpliré... de bona gana.

Ge. Vaya, donchs! Pero... obra l'ull
gendre; vol un comediant.

Ar. Descuidi; no hi ha perill.

Ge. Avant donchs.

Ar. Seré 'l seu fill.

Ge. Faig una conquesta gran.

Scena 22.

Dits. Adolfa. Toni. Gil.

To. La soch aquí de tornada.

No marxo avuy.

Ca.

(Semadi.)

(Valgam Deu.)

Fr.

(Tot a terra!)

(Ab neguit.)

Se.

(Ebranyanbe.)

Bo! que feu?

Tan alegres y are... nada!

Y donchs, que st ha succehit?

que has fet tart?

To.

No so fet tart

pro... no es que siga cobart

me fa por viatjar de nit.

Gil.

Quin gallina!

Ge.

No hi fa res.

Millor: quedat uns cuants dias
a' gozar las alegrías
nostras.

Ro.

Y aixó?

Ge.

Serem mes.

Los casem.

Ro.

Si? bon profit.

Vosté carrega ab la creu?

(A Arce.)

Ar.

Home! que hi vol fer? Ja ho veu.

Gil.

Es vritat lo qu'he sentit?
Lo comediant...

Ge.

(Al sobressalt.) A Gil.)

Ep!

Ar.

Meal!—

Gil. Aquesta llengua 'm perdrà!

Ge. Qu'has dit?

Gil. Res.

Ge. Has de parla' +

o 'm desdich de...

Ar. L'animal!

Ca. Pare, li dire' jo tot.

1200

Lo meu promès...

To. (Danke per aludir.)

Jo, no, may!

Ar. No parla' per voste'!

To. Ay!

dispensi.

Ca. Es...

Ad. (A Gil.)

~~Paga un pebrat!~~

Ge. Lo comediant?

Ca. (Ab rubor.)

Si.

Ge. Ho pensaba.

Nota que 'l cap se 'm despeja.

No eigarriaré la pareja.

Are ja esta' fet. Nuscaba

una excusa per desferho,

mes soch esclau del que dich.

Si es còmich, també es musich.

Ar. Deixaré 'l teatro.

Ge. Ho espero.

Ca. Pare, 's fa' precís que 'ns diga
que 'no ho perdonara' tot.

Ge. Encara hi ha mes?

Ar. Un bot!

Ge. Parla.

Ca. Hem armat una intriga
per lograr qu'aque^{ll} senyo'

(Recalcant la paraula.)

no 'm volgués.

Ge. (Ab estrangera.)

Senyor?

Ca. Si pare

senyor de debo.

Ge. Do, y are?

Contesta a n'aquí minyo.

Y, perque no l'ha~~x~~ volguda?

Ge. Perque va a caball.

Ge. Mentida.

Ge. Gasta armat, juga...

Ge. Atrevida!

Gil. — Y li agrada la beguda.

Ge. E veritat?

Ca. Tot ha sigut
fingit.

To. Fingit?

Ca. Com ho dich

To. Donchs de lo dit me deidich,
m'hi casare'...

AND

Dr.

Oh! puput!

To.

Que vol dir?

Ge.

Ay, has fet tart.

Ho habeu tramat bé. Aquest boig
vos ha ajudat...

BY

(Per Gil)

To.

Estich roig.

Gil

To, no senyor.

Ge. Tu hi tens part,
Que m'has dit? No te'n recordas?

Gil. (Cridant)

Si: voste m'ho encomanaba
que vigilei... vigilaba!
y'ho qu'he vist...

[Handwritten mark]

Ge. Dax que m'aixordas

Gil. lo qu'he vist ho ho explicat

Ge. Que has vist?

[Handwritten mark]

Gil. Que la senyoreta
deya...

Ge. Que? digas, Apreta.

Gil. Que... No ha vull dir

Dr. S'ha acabat.

Ha sentit tot lo que aixó

de la trama ha dut: parlaba
de la noya y se pensaba
voite' qu'era del senyo'.

Ge. No ho acabo pas d'entendre.

Gil. Ja tothom la ditxa logra.

Ge. Tu m'ho explicarás.

Ar. Sí, sogre.

Ge. Y aixís ho entendre' bé, gendre.

Gil. (A Adolfa.)

~~Tots se casan, y nosaltres
no hem de fer lo que' altres fan?~~

Ad. Are hi estava pensant.

~~Perque no fem com los altres?~~

Gil. Sí? Senyor.

Ge. Que vols?

Gil. Permi's

per casarme 'l mateix dia
que 'ls senyors.

Ge. Nega' l deuria.

^{Gil}
Ad. Senyoreta!

(A Catarina perque intercedeixia.)

Ca. (Yntercedint.)

Pare!

Ge. (Consentint.)

Així...

Casat si tan t'interessa.

Y, qui es la teva Marcolfa?

Ad. ~~Una convidada.~~

Ge. Adolfa!

No sera' mala mestressa.

Que ja festejaban?

Gil. Bo!

~~Prevensio.~~

Temps ha'.

Ge.

Tothom ja' la seva.

Ave ho veig cla', a' casa meua
no hi ha mes are que ja.

To.

Veig que aqui tothom s'arregla
y ab ganas me fan entra'...

Mo

Veyam si 'l pare voldra
deixarme casa' ab la tetgla.

Gil.

Senyor, y allo'?

Ge.

Ho complire'.

Mo

soch esclau de la paraula.

Ad.

Ja tenen lo dina' a' taula.

Ge.

Comediant, fes lo papi'...
d'estrassa.

Ar.

(Eixantse.)

Deixo 'l teatro.

Ge. Despedeixte com musich.

206.

Dr. Passiu voste'.

(A Toni.)

To. Jo? Jo 't flich!

'm donaria un mal rato.

Ge. Toca!

Dr. Pero que?

Ge. Corrents.

Dr. Aplauदैixintlo.

Ge. 'L violon

tocas ara, vatea 'l mon!

Toca, avans. Que pressa tens.

Gil. Si aplauदैixen...

Ge. Juig tanoca.

Gil. Tocare' 'l dos molt content.

Dr. Naltrei l'acompanyament

Jarem per le part que m' toca.

Ge. Pero, are que hi penso; no,
no aplaudeixin tan aviat.

Ar. Y, perque.

Ge. Mousich pagat,
ja ho sabem; no fa bon so.

Jial.
Jeluso $\frac{22}{77}$

1288

